Enerģētikas un vides aģentūrai
e-pasts: pasts@eva.gov.lv

SIA "K2 Ventum"
e-pasts: info@k2ventum.lv

Par publiskās apspriešanas procedūras pārkāpumiem

Publiskā apspriešana notika 2025. gada 30. jūnijā, tās ietvaros SIA "K2 Ventum" prezentēja ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) ziņojumu paredzētajai darbībai: **"K2 Ventum vēja elektrostaciju parka būvniecība un 330/110kV elektropārvades pieslēguma izveide Dienvidkurzemes novadā un Kuldīgas novadā"**

1. SIA "K2 Ventum" viena projekta publisko apspriešanu organizēja vienlaikus divās pašvaldībās (Dienvidkurzemes novadā un Kuldīgas novadā), prezentējot vienu un to pašu IVN ziņojuma projektu, liekot dažādu pašvaldību iedzīvotājiem attālināti klausītie citā pašvaldībā notiekošu publisko apspriešanu. Novērojams būtisks, normatīvo aktu pārkāpums, kas attiecas uz sabiedriskās apspriešanas organizatorisko formu, tādējādi liedzot iedzīvotājiem reālas līdzdalības iespējas. Minētais liecina par sabiedrības diskriminēšanu.

Ministru kabineta 2014. gada 14. janvāra noteikumu Nr. 18 "Kārtība, kādā veic ietekmes uz vidi novērtējumu" (turpmāk – MK noteikumi Nr.18) 45. punktā noteikts, ka sanāksmi vada pašvaldības pārstāvis. Vienas vienotas apspriedes organizēšanā nav iespējams nodrošināt, ka katras pašvaldības iedzīvotāju intereses pārstāv un aizstāv atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Vienā sanāksmē nav iespējams nodrošināt, ka katras pašvaldības pilnvarots pārstāvis vada sabiedrisko apspriešanu, uzklausa savas teritorijas iedzīvotāju jautājumus un nodrošina vietējā līmenī nozīmīgu informācijas apmaiņu.

Vienas vienotas sabiedriskās apspriedes organizēšana dažādās pašvaldībās nav savienojama ar Pašvaldību likuma 1. panta jēgu un mērķi. Šāda prakse apiet pašvaldības autonomiju, ierobežo tās institucionālo lomu un funkciju izpildi, un neatbilst likuma garam, kas uzsver pašvaldības kā vietējās sabiedrības interešu pārstāves nozīmi.

Būtiski:

1) Pašvaldība nav vienkārši administratīva vienība, bet suverēna sabiedriskās pārvaldes institūcija, kas pārstāv savu teritoriju un tās iedzīvotājus;

2) Pašvaldībai ir funkcionāla loma arī publiskās apspriešanas procesā, īpaši vides jomā, piemēram, piedalīšanās IVN sanāksmē, tās vadīšanā saskaņā ar MK noteikumiem Nr.18;

3) Organizējot vienotu publisko apspriešanu, nav izpildīts Pašvaldību likuma 2. panta pirmajā daļā, pašvaldības domei noteiktais pienākums, nodrošināt tai tiesību aktos noteikto funkciju un uzdevumu izpildi savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs;

4) Vienas apvienotas sanāksmes ietvaros nav iespējams atsevišķi identificēt katras pašvaldības iedzīvotāju intereses;

5) Nav iespējams organizēt publiskās apspriedes procesu, kuru vada tieši attiecīgās pašvaldības pārstāvis, kā to nosaka MK noteikumi Nr. 18 45. punkts, kas konkrētajā gadījumā arī netika izdarīts.

Iepriekš minētais uzskatāmi liecina, ka pieļautā konkrētās sabiedriskās apspriešanas organizatoriskās formas neievērošanā, apiet vietējo pārvaldību, pārkāpjot pašvaldības patstāvību. Tā kā sanāksmi organizēja SIA "K2 Ventum" "kopā divām pašvaldībām", pašvaldības kā sabiedrības interešu aizstāvētājas loma ir būtiski degradēta.

Organizējot procedūru, kurā tiek apieta pašvaldības kā demokrātiski leģitimētas institūcijas iesaiste IVN procesā, mērķtiecīgi tiek kropļots valsts pārvaldes tiesiskais ietvars, padarot sabiedrības līdzdalību formālu, nevis reālu.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. pants nosaka, ka valsts pārvaldi organizē likumīgi, un tā darbojas tikai likumā noteiktajā kārtībā. Tādējādi valsts pārvaldi, konkrētajā gadījumā – IVN procesa uzraudzību, organizē ārpus normatīvā regulējuma, pārkāpjot tiesiskuma principu.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 11. panta tvērumā, labas pārvaldības princips pieprasa iestādei, nodrošinot privātpersonai iespēju īstenot savas tiesības un likumiskās intereses pēc iespējas vienkāršā, saprotamā un lietderīgā veidā. Šī paša likuma 13. pants nosaka institucionālās kompetences principu - iestāde darbojas savas kompetences ietvaros.

Ja pašvaldībai netiek ļauts vadīt sanāksmi un faktiski nepiedalīties kā IVN procesa līdzatbildīgajai pusei, tad pašvaldības institucionālā kompetence ir ierobežota, kas ir tiesību pārkāpums no augstāka līmeņa iestāžu vai SIA "K2 Ventum" puses.

SIA "K2 Ventum" organizējot vienotu sabiedrisko apspriešanu divām pašvaldībām:

- Nav ievērojusi Valsts pārvaldes iekārtas likumu, īpaši 10., 11. un 13. pantu;
- Būtiski ignorēts iestāžu savstarpējās sadarbības un kompetences princips;
- Iedzīvotāju tiesības uz efektīvu, tiesisku un saprotamu līdzdalību, kā arī uz iestādes rīcību normatīvā kārtībā - ir apdraudētas.
- Ierobežo iespēju iedzīvotājiem pilnvērtīgi izteikties, jo apspriešana nenotiek viņu pārstāvētajā pašvaldībā;
- Ierobežo vietējo iedzīvotāju līdzdalību un interešu pārstāvību, ņemot vērā konkrētās teritorijas īpatnības, problēmas, vides un infrastruktūras riskus;
- Apgrūtina piekļuvi informācijai un dalību sanāksmei, īpaši digitāli mazāk aizsargātām grupām;
- Apiet teritoriālo kontekstu, kas ir būtisks IVN procesā.

Minētais ir pretrunā ar labas pārvaldības principu – iedzīvotāji nav vienlīdzīgos un saprotamos apstākļos, tas ir pretēji ētiskajai kārtībai. Šāda prakse formāli imitē apspriešanas procesa izpildi**,** bet būtiski ierobežo sabiedrības līdzdalību, apdraudot IVN procesa leģitimitāti, un pat valsts demokrātisko iekārtu.

2. Publiskā apspriede noritēja, pārkāpjot MK noteikumu Nr. 18 45. punkta prasības.

Minētais MK noteikumu Nr. 18 punkts saprotami noteic, ka sanāksmi vada pašvaldības pārstāvis. Tomēr konkrētajā sanāksmē 2025. gada 30. maijā sanāksmes vadību īstenoja SIA "K2 Ventum" piesaistīts pārstāvis, kas nav tiesību subjekts, kuram būtu, likumā noteiktā kārtībā, deleģētas tiesības vadīt sanāksmi. Savukārt Dienvidkurzemes novada pašvaldības pārstāvji sanāksmē piedalījās pasīvi un nepildīja normatīvajos aktos noteikto sapulces vadītāja funkciju. Līdz ar to sapulcē nebija nodrošināta neatkarīga, normatīvajiem aktiem atbilstoša, publiskās apspriešanas vadība. Minētais pierāda, ka sapulces organizēšanā pieļauts būtisks, sabiedrības līdzdalības principa pārkāpums. Līdz ar to nevar atzīt, ka sabiedriskajā apspriešanā nodrošināta objektivitāte.

3. SIA "K2 Ventum" nespēja nodrošināt ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma pielikumus valsts valodā.

Publiskās apspriešanas laikā un iepriekš publiskotajā dokumentācijā vairāki būtiski IVN pielikumi bija pieejami tikai svešvalodā. Atsevišķi tehniskie materiāli, tostarp karšu materiāli, trokšņu un mirgošanas modelējumi, netika tulkoti vai skaidroti valsts valodā, tādējādi padarot tos sabiedrībai nesaprotamus.

Šāda SIA "K2 Ventum" rīcība pārkāpj:

- Latvijas Republikas Satversmes 4. pantu, kas nosaka, ka valsts valoda ir latviešu valoda;
- Valsts valodas likuma 3. un 10. pantu, kur noteikts pienākums publiskajā pārvaldē izmantot un nodrošināt informāciju latviešu valodā;
- Satversmes 100. pantu, kas garantē ikvienam tiesības saņemt informāciju, tai skaitā arī par projektiem, kas var būtiski ietekmēt vidi, īpašumus vai veselību;
- Aarhus konvenciju, kas garantē sabiedrībai tiesības uz savlaicīgu, saprotamu un efektīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos vides jautājumos.

SIA "K2 Ventum" pārkāpumi būtiski ierobežo iedzīvotāju iespējas izprast ietekmes novērtējuma rezultātus un piedalīties sabiedriskajā apspriešanā jēgpilni, pilnvērtīgi un juridiski nozīmīgā veidā. Tāpēc ir pamatoti atzīt, ka publiskās apspriešanas process nav noticis tiesiski leģitīmā un, sabiedrības līdzdalību nodrošinošā, veidā. Tādēļ publiskās apspriešanas sanāksmi nevar uzskatīts par derīgu procedūras posmu, ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.
Pamatojoties uz iepriekš minēto:

LŪGUMS

1) Atzīt, ka SIA "K2 Ventum" organizētā publiskā apspriešana 2025. gada 30. jūnijā nav notikusi atbilstoši normatīvajiem aktiem un nav uzskatāma par tiesiski derīgu sabiedriskās apspriešanas procedūru;
2) Noteikt SIA "K2 Ventum" pienākumu nodrošināt atsevišķu, likumīgu un pilnvērtīgu sabiedrisko apspriešanu katrā no skartajām pašvaldībām, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos principus;
3) Noteikt SIA "K2 Ventum" pienākumu IVN materiālus un pielikumus nodrošināti pilnā apjomā un latviešu valodā, kā arī, lai aptuveni 200 sapulces dalībniekiem, būtu pieejamas visas materiālu kopijas pietiekošā daudzumā un IVN materiāli pieejami saprātīgā termiņā pirms apspriešanas.

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu. Lūgums saziņai un dokumentu apritei izmantot norādīto elektronisko pastu: